

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Παιδαγωγικό Τμήμα
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

aldiso

aldiso@eds.uoa.gr
<https://aldiso.eds.uoa.gr>

ALDiSo: "Ευθυγράμμιση των πρακτικών αντιμετώπισης πανδημικών κρίσεων με τις αρχές της αναπηρίας- Επαναπροσδιορισμός των προβλημάτων και επανασχεδιασμός των λύσεων για την υποστήριξη μαθητών με αναπηρία"

ΗΜΕΡΙΔΑ 20/09/23

Διαχείριση πανδημικών κρίσεων για μαθητές/τριες με αναπηρία: πορίσματα και εργαλεία

Οι εκπαιδευτικές και ψυχο-κοινωνικές εμπειρίες μαθητών με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης Covid-19

Αναστασία Τουλιά, Διδάκτωρ Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής, Π.Θ -
εκπαιδευτικός

Το ερευνητικό έργο aldiso υποστηρίζεται από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της 4ης Προκήρυξης Δράσης «Επιστήμη και Κοινωνία» Εμβληματική Δράση «Παρεμβάσεις προς αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19» (Αριθμός Έργου: 04958)

Στόχοι της έρευνας

- Πως οι μαθητές με αναπηρία βίωσαν την περίοδο της καραντίνας κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης, πώς βίωσαν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση αλλά και την επιστροφή τους στο σχολείο

Συμμετέχοντες-Μαθητές

Μαθητές (N)	47
Αγόρια	30
Κορίτσια	15
Γενικά σχολεία	21
Ειδικά σχολεία	24

Τύπος αναπηρίας μαθητών (N)	
Διαταραχή αυτιστικού φάσματος	18
Νοητική αναπηρία	10
Αισθητηριακή αναπηρία	7
Κινητική αναπηρία	1
Πολλαπλές μορφές αναπηρίας	8

Εργαλείο- Συνέντευξη

- Καθημερινότητα κατά τη διάρκεια της καραντίνας
- Εξ αποστάσεως εκπαιδευτικές εμπειρίες
- Εκπαιδευτικές και κοινωνικές εμπειρίες κατά την επιστροφή στο σχολείο μετά την περίοδο της καραντίνας

Αποτελέσματα

Οι απόψεις των μαθητών με αναπηρία

Οι απόψεις των μαθητών με αναπηρία

- Στην αρχή της εφαρμογής της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης -> θετικά συναισθήματα
- Σύντομα αυτά τα συναισθήματα αντικαταστάθηκαν από **πλήξη και ανυπομονησία για επιστροφή στη σχολική ρουτίνα.**
- **Η δια ζώσης εκπαίδευση ήταν πιο επωφελής για τους ίδιους** από ότι η εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- Η χρήση ασύγχρονων πλατφορμών εκπαίδευσης ήταν αρκετά περιορισμένη
- Η επικοινωνία ανάμεσα στους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς ήταν αποκλειστικά περιορισμένη κατά τη διάρκεια της σύγχρονης διδασκαλίας

Εκπαιδευτικές και ψυχο-κοινωνικές προκλήσεις (1/3)

- Δυσκολίες στην παρακολούθηση των διαδικτυακών μαθημάτων.
  - Ειδικά οι μαθητές με συγκεκριμένους τύπους αναπηρίας, όπως αυτισμό και αισθητηριακές αναπηρίες.

Εκπαιδευτικές και ψυχο-κοινωνικές προκλήσεις (2/3)

- Δυσκολίες στη χρήση και την πλοήγηση στο διαδίκτυο.
  - Οι γονείς παρείχαν βοήθεια
  - Σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες μαθητές αντιμετώπισαν κάποια στιγμή στη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης προβλήματα συνδεσιμότητας

Εκπαιδευτικές και ψυχο-κοινωνικές προκλήσεις (3/3)

- Αναστολή των θεραπευτικών τους συνεδριών
- Αποκλεισμός από την ομάδα των συνομήλικών τους
- Δυσaréσκεια ως προς την εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Θετικές εμπειρίες κατά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (1/2)

- Θετικά συναισθήματα από την νέα αυτή εκπαιδευτική εμπειρία
  - Ο Βασίλης, ένας μαθητής με αυτισμό, ανέφερε πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση του προσέφερε την ηρεμία που χρειάζεται για να είναι παραγωγικός και να μαθαίνει καλύτερα.
  - Ένας άλλος μαθητής στο φάσμα, ο Γρηγόρης, ενθουσιάστηκε ιδιαίτερα από το μάθημα των Αγγλικών. Ο εκπαιδευτικός χρησιμοποίησε αρκετά ψηφιακά εργαλεία που ήταν ιδιαίτερα βοηθητικά για να τον κρατούν συγκεντρωμένο και να διασκεδάζει κατά τη διάρκεια του εξ αποστάσεως μαθήματος. Σε αντίθεση, ο γενικός παιδαγωγός δεν προχώρησε σε τέτοιου είδους τροποποιήσεις με αποτέλεσμα να νιώθει ελλιπώς υποστηριγμένος.

Θετικές εμπειρίες κατά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (2/2)

- Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες μαθητές ένιωσαν περήφανοι για τον εαυτό τους αναφορικά με την υιοθέτηση των νέων κανόνων και περιορισμών στις ζωές τους, όπως η **εφαρμογή μάσκας**, το **πλύσιμο των χεριών** και η **τήρηση αποστάσεων**

Εκπαιδευτική και ψυχο-κοινωνική υποστήριξη (1/3)

- Απουσία ψυχολογικής υποστήριξης κατά τη διάρκεια της καραντίνας
- Αδυναμία ειδικών παιδαγωγών να ανταποκριθούν στον νέο τους ρόλο και να προσφέρουν υποστήριξη κατά τη διάρκεια της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- Στήριξη στους γονείς για λήψη υποστήριξης στις ανάγκες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Εκπαιδευτική και ψυχο-κοινωνική υποστήριξη (2/3)

- Δυσκολία επικοινωνίας με ψυχολόγους
- Ανάγκη για υποστήριξη
- Ο παράγοντας που φαίνεται να επηρέαζε τις απόψεις των μαθητών ήταν ο τύπος της αναπηρίας τους

Εκπαιδευτική και ψυχο-κοινωνική υποστήριξη (3/3)

- Οι μαθητές με οπτική αναπηρία παραπονέθηκαν για τον περιορισμό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης να ανταποκριθεί στις ανάγκες τους
- Οι γενικοί παιδαγωγοί δεν αναλάμβαναν πρωτοβουλίες να τροποποιήσουν τα υλικά τους κατά τη διάρκεια των διαδικτυακών μαθημάτων για τους μαθητές με αισθητηριακές αναπηρίες
- Αναστολή των περισσότερων θεραπευτικών συνεδρίων, όπως λογοθεραπεία, εργοθεραπεία και φυσιοθεραπεία

Επιστρέφοντας στο σχολείο- Βγαίνοντας από την καραντίνα

- Η πρόκληση που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι περισσότεροι μαθητές με αισθητηριακές αναπηρίες ήταν η **τήρηση αποστάσεων** κατά την επιστροφή τους στο σχολείο μετά την καραντίνα.
- Όταν οι μαθητές με αναπηρίες επέστρεψαν στο σχολείο μετά την καραντίνα, σχεδόν όλοι συμφώνησαν ότι **η χρήση της μάσκας** ήταν το πιο απαιτητικό εγχείρημα που είχαν να εκτελέσουν εξαιτίας της δυσκολίας τους στην αναπνοή.

Συμπεράσματα (1/2)

- Η διά ζώσης διδασκαλία είναι πολύ πιο επωφελής για τους μαθητές με αναπηρία σε σύγκριση με την εξ αποστάσεως
- Δυσκολίες στη συμμετοχή των μαθητών στα διαδικτυακά μαθήματα.
- Δυσαρέσκεια σε σχέση με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση
- Έλλειψη τροποποίησης του υλικού και διαφοροποίηση της διδασκαλίας για τις ανάγκες των μαθητών με αναπηρία

Συμπεράσματα (2/2)

- Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες μαθητές βρέθηκαν να είναι περήφανοι για τον εαυτό τους που κατάφεραν να ακολουθήσουν και να υιοθετήσουν τους νέους κανόνες και τους περιορισμούς στη ζωή τους
- Απουσία ψυχολογικής υποστήριξης κατά τη διάρκεια της καραντίνας
- Παύση των περισσότερων θεραπευτικών συνεδριών που ακολουθούσαν οι μαθητές μετά το σχολείο

Προτάσεις (1/2)

- Αναδόμηση της σχέσης μεταξύ των γονέων και του σχολείου, των εκπαιδευτικών, των ψυχολόγων και άλλων επαγγελματιών
- Συμβουλευτικά προγράμματα προκειμένου να είναι έτοιμοι οι μαθητές να αντιμετωπίσουν παρόμοιες συνθήκες κρίσης στο μέλλον
- Παροχή ξεκάθαρων, γραπτών οδηγιών και κατευθύνσεων στους μαθητές με αναπηρία

Προτάσεις (2/2)

- Εξοικείωση των μαθητών με αναπηρία σε πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
- Προσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού στις ανάγκες των μαθητών με αναπηρία
- Συνεργασία εκπαιδευτικών και μαθητών με αναπηρία προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις των μαθητών με αναπηρία

Σας ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!

atoulia@uth.gr